

A doménnév-regisztráció és a doménnevekkel összefüggő jogérvényesítés

Bevezetés

A doménnevek szerepe az internet kereskedelmi hasznosításával párhuzamosan folyamatosan nőtt. Ezzel egyidejűleg azonban elterjedtek a doménnevekkel való visszaélések is, amelyek elsősorban az internet világának szabályozatlanságát használták ki. Erre reagáltak később különböző, úgy állami, mint nem állami szervezetek, amelyek megkísérelték a doménnév regisztrációval és az azzal kapcsolatos vitákkal összefüggő kérdéseket a szükséghez képest szabályozni. A mai napig alapvetően egy alulról építkező szabályozásról van szó, azaz az állami beavatkozás eddig ezen a területen minimális, az önszabályozás elve érvényesül. A tanulmány a jelenlegi regisztrációs és vitarendezési szabályokat mutatja be. A kérdés jelenleg az azt körülvevő általános érdeklődéstől eltekintve azért is aktuális, mert egy tavaly év végen elfogadott kormányhatározat elrendeli a doménnév-regisztrációs rendszer és a szellemi tulajdonjogok kapcsolatának megvizsgálását, különös tekintettel a vitarendezésre.

I. A doménnév-regisztrációs rendszerek alapvető jellemzői

1.1. A doménnév: az egyszerű címtől az üzleti azonosítóig

Megvizsgálva a doménneveknek a kezdetekben, valamint napjainkban betöltött szerepét elmondható, hogy az internet megjelenése és elterjedése óta a doménnevek funkciója jelentős változáson ment keresztül. A kezdeti időszakban a doménnevek mindössze „közönséges” címek voltak, amelyek az internetes hálózat egyes állomásait azonosították. Alapvetően erre a célra egyedi számcsoportok – ún. Internet Protocol (IP) címek – szolgálnak, de mivel a számokról a hálózat részterülete, tartománya (a domén) nem ismerhető fel könnyen, így létrejött a címek betűkkel jelölt változata is, az ún. tartománynév-rendszer, vagy doménnév-rendszer (Domain Name System). A doménnevek formájában megadott címet a DNS-szerver fordítja vissza automatikusan számokká. A felismerhetetlen számsort felváltó, könnyebben értelmezhető doménnevek elérhetőbbé tették a felhasználók számára az internetes hálózatot, és ezáltal elősegítették az elektronikus kereskedelem elterjedését is. A gyakorlat során az egyszerű cím helyett már egyre inkább a név kereskedelmi jelentősége került előtérbe, és a doménnév mára az üzleti azonosítók egyik típusává vált. Az elérhetőség megkönnyítése érdekében a másodsztintú doménnevek gyakran megegyeznek a kapcsolódó cég, illetve személy kereskedelmi nevével vagy védjegyével. Következésképpen napjainkban a doménnév elsődleges funkciója már sokkal inkább a személyek, illetve vállalatok internetes jelenlétének biztosítása és hirdetése, mint az internetes hálózat egyes elemeinek megjelölése. A doménnév-rendszer fejlődéséből, illetve a doménnév funkciójának átalakulásából adódóan a doménnév-regisztráció jelentősége is felértékelődött.

1.2. A doménnév-regisztráció: az egyszerű adminisztrációs eljárástól az internetes jelenlét biztosításáig

Mivel a doménnevek ma már üzleti szempontból is fontos szerepet töltenek be, különösen

lényeges, hogy a nevek nyilvántartása, kezelése bizonyos meghatározott keretek között történjen. Mindegyik felső szintű domén (gTLD) működtetéséért egy-egy adott szervezet felelős, amelynek feladata egyúttal a doménhez kapcsolódó nevek regisztrálásával kapcsolatos tennivalók ellátása is. Az országkódok felső szintű doménjei (ccTLD) esetében a felelős szervezetek az érintett ország, illetve terület sajátosságainak, szabályainak megfelelően végzik a domének kezelését. A gTLD-k két külön csoportba sorolhatók, attól függően, hogy kapcsolódik-e hozzájuk ún. „szponzor”, vagy sem. A megkülönböztetés arra utal, hogy egyes domének nem mindenki számára nyitottak, hanem egy bizonyos – általában szakmai – kör részére vannak fenntartva. A „szponzorált” gTLD-k (.aero, .cat, .coop, .jobs, .mobi, .museum, .pro, .travel, .tel¹) speciális eseteiben egy, az adott közösséget, szakmai kört képviselő szervezet (szponzor) felelős a működési szabályzat kialakításáért és az érintett domének felügyeletéért. Ezekben az esetekben a domén adminisztrálására és ezen belül a doménnevek regisztrációjára vonatkozó szabályokat az adott körre jellemző elvek és sajátosságok határozzák meg. Bizonyos tekintetben ezek az általános felső szintű domének hasonlóak az országkódok felső szintű doménjeihez, mivel valamennyi egy meghatározott – földrajzi vagy szakmai – közösség érdekében működik. A „nem szponzorált” felső szintű doméneket általában közvetlenül az internetes társadalom által kidolgozott általános szabályok alapján adminisztrálják.

Mindebből kitűnik, hogy sokrétűségükből adódóan a felső szintű domének működését eltérő szabályok, szabályzatok alakítják. Ugyanakkor léteznek olyan általános elvek és szabályok, amelyeket mindegyik doménregisztrációs eljárásban alkalmaznak. A különböző rendszereket összehasonlítva megállapítható, hogy a regisztrációs eljárás alapjai valamennyi doménnél hasonlóak (pl. a bejelentő a kiválasztott névre vonatkozó igényét egy regisztrátorhoz nyújtja be, a bejegyzett doménnévhez kapcsolódó információt egy publikus adatbázis tartalmazza). A doménnév-rendszer egyik legfontosabb alapelve, hogy minden felső szintű domén alatt másodszintű doménként egy adott név csak egyszer létezhet. Mindez a doménnév azonosító funkciójából adódik, és e tekintetben a szellemi tulajdonvédelmi formákkal összehasonlítva a doménnevek regisztrációja leginkább a védjegyek lajstromozásához hasonlítható. Ehhez az alapelvhez kapcsolódik az a másik uralkodó szabály, hogy a doménnevek regisztrálása általában az elsőbbségi – az ún. „first come first served” – elv alapján működik, tehát egy adott doménnevet annak az igénylőnek a javára regisztrálnak, amelyik a legelsőként nyújtotta be erre vonatkozó kérelmét. Az általános szabályokat mindazonáltal sok esetben kísérik korlátozások és kivételek, amelyek a leggyakrabban éppen az elsőbbségi elvet érintik. A korlátozások célja általában a korábbi jogok jogosultjainak védelme, azaz annak elkerülése, hogy a regisztrált doménnév ütközésbe kerüljön mások jogaival. Ez a helyzet a szellemi tulajdon tekintetében leginkább a védjegyeket érinti, mivel a hasonlóságokból adódóan a megjelölések között itt a legnagyobb az érintkezési felület. Mindemellett az ütközés lehetősége más területeken is felmerül.

1.3. Domén-regisztráció a .hu domén alatt

A regisztrációs-rendszerek fentiekben áttekintett alapvető jellemzői a magyar regisztrációs-rendszer tekintetében is fellelhetők. A magyar regisztrációs-szabályzat számos változáson ment keresztül 1997 óta. A név-delegálás illetve regisztráció szabályait a .hu alá történő regisztrációk kezeléséért felelős szervezet, a Magyarországi Internet Szolgáltatók Tanácsa Tudományos Egyesülete által alkotott jelenlegi, 2005. március 1-jétől hatályos Domainregisztrációs Szabályzata² tartalmazza. A Szabályzat többek között meghatározza a

¹ A .tel domént az ICANN 2006 májusában hagyta jóvá új felső szintű doménként, jelenleg még nem működik.

² <http://www.domain.hu/domain/szabalyzat.html>.

domén-igénylőre és a regisztrálható névre vonatkozó kritériumokat, a delegálási eljárás általános szabályait, a delegálás fenntartására és megszűnésére vonatkozó szabályokat, és rendelkezik a jogviták esetén követendő eljárásokról is. A szellemi tulajdonjogok szempontjából kiemelendő, hogy az egyes igények teljesítése általában azok nyilvántartásba vételének sorrendjében történik, de e szabály alól kivételt jelent, hogy a nem prioritásos igény teljesítését más, ugyanazon domén névre vonatkozó, de később nyilvántartásba vett igény teljesítése megelőzi, ha ez utóbbi igény a) a prioritásos eljárással kerül feldolgozásra és b) a prioritás alapja a nem prioritásos igény nyilvántartásba vételét megelőző és c) nyilvántartásba vétele a prioritással nem rendelkező igény nyilvántartásba vételét követő 14. nap végéig megtörtént.³ A Szabályzat prioritásosként kezeli azokat az igényeket, amelyeknél a választott domén név „a domain-igénylő számára vagy a domain igénylésre a domain-igénylőnek meghatalmazást adó számára, mint jogosult számára a lajstromozott védjegy (szöveges védjegy esetén a védjegyzetett teljes szöveg, ábrás védjegy esetén az ábrán szereplő teljes szöveg), mint karaktersorozat (szó, szavak)”. A szabályzat utalást tesz a szerzői jogok védelmére is: „A domain-igénylő a delegálni kért domain nevét a jogszabályok és a Szabályzat keretei között szabadon választja meg, ugyanakkor a lehető legnagyobb gondossággal tartozik eljárni abban a tekintetben, hogy az általa választott domain név, annak igénylése, illetve annak használata más személy vagy szervezet jogait (pl. névkizárólagossághoz fűződő jogát, személyiséghez fűződő jogát, kegyeleti jogát, szerzői jogát stb.) ne sértse. A domain-igénylőtől elvárható, hogy a domain név megválasztása előtt ellenőrizze a cégjegyzéket, illetve a védjegy adatbázist.”⁴ A Szabályzat értelmében a név delegálását megelőzően felmerülő jogviták tekintetében a Tanácsadó Testület, a delegálást követő jogvitáknál pedig az Alternatív Vitarendező Fórum vagy az Eseti Választottbíróóság az illetékes. A Tanácsadó Testület több elvi állásfoglalást is kiadott a szellemi tulajdonjogok és a doménnevek viszonyáról.⁵

II. A doménnevek és a szellemi tulajdonvédelem közötti összefüggések

A szellemi tulajdon fogalma hagyományosan elsősorban a szerzői és szomszédos jogokat, a szabadalmakat, a védjegyeket, a használati és a formatervezési mintákat öleli fel. Jellegükből adódóan a doménnevek leginkább – de nem kizárólagosan – a védjegyekkel állnak kapcsolatban.

2.1. A doménnevek és a védjegyek érintkezési felületei

A védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény (Vt.) indokolása szerint „a védjegy az árujelzők legfontosabb fajtája. A védjegy mint árujelző az egyes áruk és szolgáltatások azonosítására, egymástól való megkülönböztetésére, a fogyasztók tájékozódásának előmozdítására szolgál.” Az indokolás felsorolja a védjegyek leglényegesebb funkcióit. Ennek megfelelően a védjegyek elsősorban az egyes áruk és szolgáltatások más áruktól és szolgáltatásoktól való megkülönböztetését teszik lehetővé. Másrészről kapcsolatot teremtenek az áru és annak gyártója, a szolgáltatás és annak teljesítője között. A védjegy tehát azonosító, megkülönböztető szerepet játszik: meghatározott árukat, termékeket vagy

---

³ 1.3.2 cikk.

⁴ 2.2.1 cikk.

⁵ Megjegyzendő, hogy a közelmúltban napirendre került a magyar regisztrációs rendszer áttekintése, a szellemi tulajdonjogok érvényesítésével összefüggő egyes feladatokról szóló 1104/2005. (X. 27.) Korm. határozat 1. pontja értelmében „meg kell vizsgálni az érintett társadalmi és érdek-képviselői szervezetek bevonásával a hazai domén név-regisztrációs rendszer és a szellemi tulajdonjogok kapcsolatát, különös tekintettel a vitarendezésre, és a vizsgálat eredményéről tájékoztatót kell készíteni a Kormány részére.”

szolgáltatásokat meghatározott előállítókkal, vállalatokkal, szolgáltatókkal kapcsol össze. A védjegyoltalom kizárólagos jogot biztosít a jogosultnak a védjegy használatára, aminek egyik alapvető feltétele a megjelölés lajstromozása. A védjegyeket a doménnevekkel összehasonlítva, a két fogalom között szembetűnő a hasonlóság. Mindkettő lényeges funkciója az azonosítás, megkülönböztetés, a kapcsolat megteremtése a termék vagy a szolgáltatás és az azt kínáló előállító, forgalmazó vagy szolgáltató között. Mind a doménnev, mind a védjegy individualizál, és mindkettő bizonyos mértékig egyedi (adott áruosztályok vagy felső szintű domének vonatkozásában). A védjegyeket és a doménneveket is nyilvántartásba veszik (lajstromozzák, illetve regisztrálják). Mindemellett számos eltérés is létezik a két fogalom között. Így pl. míg a védjegyekről jogszabály által elismert, hivatalos nyilvántartás készül, addig a doménnevek regisztrálását magánszervezetek végzik. A doménnevek egy globális rendszer elemei, miközben a védjegyoltalom alapján véve területi szintű jogrendszerekhez kapcsolható. További különbségnek tekinthető, hogy a megkülönböztető képesség a védjegy lajstromozhatóságának egyik alapvető feltétele, ezzel szemben a doménnev elfogadásához elegendő, ha csupán egy karakterrel különbözik egy már létező névtől. A védjegyek és a doménnevek között létező, aránylag széles érintkezési felület magyarázza azt, hogy napjainkban a kettő funkciója gyakran „felcserélődik”. Így rendkívül elterjedt gyakorlat, hogy a védjegyjogosultak internetes jelenlétükhöz védjegyeiket használják doménnevként. Mindemellett, napjainkban már a fordított helyzet sem szokatlan, így egyre inkább előfordul, egy új védjegybejelentés tárgya egy már létező doménnev.⁶ Megjegyzendő azonban, hogy egy regisztrált doménnev önmagában nem jelent jogalapot arra, hogy minden további feltétel nélkül védjegyoltalmat is nyerhessen, hanem természetesen meg kell felelnie a védjegyek lajstromozási feltételeinek.

2.2. A doménnevek és a földrajzi árujelzők érintkezési felületei

A doménnevek nemcsak a védjegyekkel állnak kapcsolatban: a doménnev-regisztráció – bár talán kisebb mértékben és kevésbé feltűnő módon – más területek, így a földrajzi árujelzők vonatkozásában is vet fel kérdéseket. A védjegyekhez hasonlóan a földrajzi árujelzők is az áruk megkülönböztetésére szolgálnak, azonban azokat nem egy adott vállalathoz kapcsolják, hanem egy adott földrajzi egységhez, illetve az ott működő termelők közösségéhez. Ami a magyar jogszabályt illeti, a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény 103. §-a szerint „földrajzi árujelzőként oltalomban részesülhet a kereskedelmi forgalomban a termék földrajzi származásának feltüntetésére használt földrajzi jelzés és eredetmegjelölés”. A törvényi meghatározás értelmében „a földrajzi jelzés valamely táj, helység, kivételes esetben ország neve, amelyet az e helyről származó – a meghatározott földrajzi területen termelt, feldolgozott vagy előállított – olyan termék megjelölésére használnak, amelynek különleges minősége, hírneve vagy egyéb jellemzője lényegileg ennek a földrajzi származásnak tulajdonítható”. A földrajzi árujelzők másik fajtája az eredetmegjelölés, amely „valamely táj, helység, kivételes esetben ország neve, amelyet az e helyről származó – a meghatározott földrajzi területen termelt, feldolgozott, illetve előállított – olyan termék megjelölésére használnak, amelynek különleges minősége, hírneve vagy egyéb jellemzője kizárólag vagy lényegében az adott földrajzi környezet, az arra jellemző természeti és emberi tényezők következménye”. A földrajzi árujelzők tehát az áru származására utalnak és a jogosultak mindazok a természetes és jogi személyek, akik az árujelzőben feltüntetett földrajzi területen olyan terméket termelnek, dolgoznak fel vagy állítanak elő, amelynek megjelölésére a földrajzi árujelzőt használják. A magyar jogszabály szerint emellett a földrajzi árujelzőnek a származás feltüntetése mellett a minőséggel is szoros

⁶ Pl: <http://www.roland-garros.com>, WWW.HOLNAP.HU.

kapcsolata van, éppen ezért e megjelölések használatára csak azok szerezhettek jogot, akiknek termékei az előírt követelményeknek⁷ megfelelnek. Összevetve a földrajzi árujelzőket a doménnevekkel, gyakorlatilag ugyanazokat a hasonlóságokat és eltéréseket tapasztalhatjuk, mint a védjegyeknél. Az összehasonlításból kitűnik többek között, hogy a közös szerep ez esetben is az azonosítás, megkülönböztetés és az áruval, az előállítóval vagy az adott hellyel való összekapcsolás. A többi korábban felsorolt hasonlóság is megtalálható a földrajzi árujelzők esetében: mind a doménnevekről, mind a földrajzi árujelzőkről nyilvántartás készül, de míg az előbbieket magánszervezetek kezelik, az utóbbit hatóságok vezetik, és a doménnevek egy magánszervezetek által irányított globális rendszerhez kapcsolódnak, míg a földrajzi árujelzőket territoriális szinten hivatalos szervek lajstromozzák. Számos országnévvel, helyiségnévvel és – szűkebben véve – földrajzi árujelzővel azonos doménnév létezik. Ami ez utóbbiakat illeti, a doménnév általában megfelel az oltalom alatt álló táj, helység nevének⁸, vagy tartalmazhatja a földrajzi tájhoz, helységhez kapcsolódó termék nevét is.⁹

2.3. A doménnevek és a szerzői jog érintkezési felületei

A szerzői jog nehezebben hasonlítható össze a doménnevekkel, mint a védjegyek vagy a földrajzi árujelzők, mivel szerepük és jellemzőik eltérőek. Bizonyos érintkezési felület azonban észlehető e két terület között is. A szerzői jog a szellemi tulajdon azon területe, amely a szerzői művek, azaz bármely, az alkotó szellemi tevékenységből fakadó, az irodalom, a tudomány és a művészet területén létrehozott egyéni, eredeti alkotás – függetlenül attól, hogy az adott alkotás milyen műtípusban testesül meg – szerzőinek és az ún. szerzői joghoz kapcsolódó jogok jogosultjainak védelmét szabályozza. A magyar szerzői jogi törvény¹⁰ szerint szerzői jogi védelem alá tartozik az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása. A doménnév-regisztráció rendszerének sajátosságaiból adódóan a szerzői jog csak egy kis területe jeleníthető meg doménnév formájában. A doménnév korlátozott számú karaktersorból áll, tehát alapvetően nem testesít meg alkotást. Ahogyan például egy összetett védjegynél is csak a szóelem vagy a karaktersorozat szerepelhet doménnévként, egy egyéni, eredeti alkotás csak „szóként”, karaktersorozatként testesülhet meg egy doménnévben. Ezért a doménnév-regisztráció és a szerzői jog leginkább akkor tud érintkezni, amikor a regisztrálandó doménnév azonos egy szerzői jogi védelem alatt álló címmel, jelmonddal, esetleg egy idézettel vagy egy szereplő nevével. Megjegyzendő, hogy nem ritkán ez utóbbiak – párhuzamosan – védjegyoltalomban is részesülnek¹¹. Másik, leginkább elméleti síkon elképzelhető érintkezési felület az az eset, amikor egy doménnév eredeti és egyéni jelleggel rendelkezik, és ezáltal szerzői jogi védelemben részesül.¹²

---

⁷ Vt. 107. § (1) bek.

⁸ Pl.: www.armagnac.com.

⁹ Pl.: www.parmaham.com.

¹⁰ A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Sztj.).

¹¹ Pl.: Harry Potter, Time Warner Entertainment Company, L.P., and Hanna-Barbera Productions, Inc. v. John Zuccarini, Cupcake Patrol, and The Cupcake Patrol, [D2001-0184](http://www.domain.hu/domain/tt/elvi_allasfoglalasok/ea_05_2000.html); Time Warner Entertainment Company, L.P. v. HarperStephens, [D2000-1254](http://www.domain.hu/domain/tt/elvi_allasfoglalasok/ea_05_2000.html).

¹² A Tanácsadó Testület 5/2000. (V. 24.) Elvi Állásfoglalása a delegálás visszautasíthatósága a mű sajátos címéhez, illetve a műben szereplő jellegzetes és eredeti alak elnevezéséhez fűződő kizárólagos szerzői jogok megsértése esetén tárgyában, http://www.domain.hu/domain/tt/elvi_allasfoglalasok/ea_05_2000.html.

A Tanácsadó Testület 7/2000. (V. 31.) Elvi Állásfoglalása a Magyar Szabadalmi Hivatal által lajstromozott védjegyek, ill. a Magyar Szabadalmi Hivatalhoz benyújtott védjegybejelentésben szereplő megjelölések domainnévként való választhatóságával kapcsolatos egyes kérdések tárgyában http://www.domain.hu/domain/tt/elvi_allasfoglalasok/ea_07_2000.html.

2.4. A doménnév-regisztráció és szellemi tulajdon közötti konfliktusok

A doménnevek és a szellemi tulajdon közötti kapcsolat áttekintése elsősorban a konfliktusok jobb megértését segíti elő. A gyakorlatban ugyanis a szellemi tulajdon és a doménnév-regisztráció között kapcsolódási pontok leginkább konfliktusok formájában nyilvánulnak meg. A leggyakoribb a doménnév-regisztráció és a védjegyek lajstromozása közötti ütközés, de a szellemi tulajdon egyéb formáival való kapcsolat is tipikusan a jogvitákon keresztül jelenik meg. A doménnév-regisztráció és a védjegyek ütközése elsősorban a doménnevek és a védjegyek individualizáló funkciójára vezethető vissza. A doménnevek az üzleti azonosítók újabb fajtáiként szinte a kezdetektől konfliktusba kerültek a már régebb óta létező védjegyekkel. A doménnév-igénylők könnyen felismerhető, egyszerűen azonosítható címekkel szeretnék magukat minél könnyebben elérhetővé tenni az interneten, ezért általában saját nevüket, illetve szolgáltatásukra vagy honlapuk tartalmára utaló megnevezéseket választanak doménnévként. Így sok esetben már korábban lajstromozott saját védjegyeiket kívánják regisztráltatni a doménnév-rendszerben is, hogy ezáltal termékeik vagy szolgáltatásaik a világhálón keresztül is könnyen elérhetőek legyenek. Sokakat éri azonban kellemetlen meglepetésként, hogy az általuk kiválasztott doménnév már foglalt, azaz saját védjegyeiket, vagy más védett megjelöléseiket mások már bejegyeztették doménnévként. Mivel a domén-regisztráció az elsőbbségi elv alapján történik, és a doménnév egy adott felső szintű domén tekintetében egyedi, azt csak egy, a „leggyorsabban reagáló” igénylő kaphatja meg, még akkor is, ha az érintett megjelöléssel azonos védjegynek több jogosultja is volt (pl. eltérő áruosztályok esetében ábrás vagy szóvédjegy).¹³

Mi készíthet valakit arra, hogy más védjegyét doménnévként regisztráltassa? Előfordulhat, hogy a doménnév-igénylő maga nem is védjegyjogosult, de jóhiszeműen teljesen más okokból esett a választása erre a névre, illetve más jogok alapján érzi magát jogosultnak a név használatára (pl. azonos családnév, kereskedelmi név esetén). Amellett, hogy bizonyos esetekben mindkét fél jogosult lehet az érintett doménnevet illetően, sajnos igen gyakran előfordul, hogy az igénylőt elsősorban a haszonszerzés és a rosszhiszeműség vezérli.¹⁴ A nemzetközi joggyakorlat a korábbi védjegyekkel azonos, rosszhiszemű domén-regisztrációkat általában védjegybitorlásként minősíti.¹⁵ A rosszhiszemű domén-regisztráció mögött több indíték is rejtőzhet. A legelterjedtebb valószínűleg az a helyzet, amikor valaki haszonszerzés céljából regisztráltatja doménnévként más védjegyét, majd ezt követően megvételre kínálja azt fel az eredeti jogosultnak („cybersquatting”). Előfordulhat az is, hogy egy versenytárs, egy volt alkalmazott vagy egy elégedetlen fogyasztó próbál ártani az érintett vállalatnak, vagy kísérli meg kihasználni annak jó hírnevét, piaci helyzetét. Nem ritka, hogy az érintett védjegyet apróbb változtatással (pl. betűk felcserélése, kötőjel beékelése) használják a doménnévben, hogy így a kevésbé tájékozott vagy figyelmetlen, gépelési hibát elkövető felhasználót eltérítsék eredeti céljától („typosquatting”).¹⁶ Ez az eljárás egyértelműen rosszhiszemű magatartásnak minősül, aminek külön jelentősége van az UDRP vitarendezési eljárás szempontjából, amelyre még a későbbiekben visszatérünk.¹⁷ A rosszhiszemű doménnév-regisztráció másik formája, amikor a védjegyet, közismert nevet szóösszetételként használják, akár semleges, akár pejoratív összefüggésben.¹⁸ A nemzetközi joggyakorlat

¹³ A kettős jogosultság esetének korai illusztrációja az Egyesült Királyságban tárgyalt Prince ügy: Prince plc v Prince Sports Group Inc (1998).

¹⁴ A rosszhiszemű doménnév-regisztrációval kapcsolatban egyik legelső vitás ügy a mára híressé vált Harrods ügy: Harrods v UK Network Services & others (1997) <http://www.weblaw.co.uk/artic05.php>.

¹⁵ Ld. pl.: Playboy c. Giannattasio, Tribunale di Napoli, 2002.02.26, <http://www.interlex.it/testi/na020226.htm>.

¹⁶ Google v. Sergey Gridasov [FA0505000474816](http://www.fairuse.org/FA0505000474816).

¹⁷ Les Echos v. KLTE. Ltd, [DFR2005-0012](http://www.dfr2005-0012).

¹⁸ Diageo plc v. John Zuccarini, Individually and t/a Cupcake Patrol, Case No. [D2000 – 0996](http://www.d2000-0996).

általában azt a doménnevet, amelyik egy védjegyből és egy negatív kifejezésből áll, összetéveszthetőnek tekinti az érintett védjeggyel¹⁹. Konfliktusok akkor is kialakulhatnak, ha a doménnév létezése megelőzi a védjegyet, vagyis amikor egy új védjegybejelentés tárgya egy már létező doménnév. Mindazonáltal, ha egy védjegy lajstromozására a doménnév-regisztrációt követően kerül sor, a doménnév-regisztráció alapvetően nem tekinthető rosszhiszeműnek.²⁰

A fentiekben leírtakat a szellemi tulajdon egyéb formáira vetítve kitűnik, hogy a leggyakoribb konfliktusok más területeken is a „cybersquatting” vagy esetleg a „typosquatting” alakjában testesülnek meg. Számos jogeset vonatkozik a rosszhiszeműen doménnévként regisztrált helyiségnevekre, földrajzi árujelzőkre, és elfogadott nézet, hogy szerzői jogot sért az, aki más alkotásának címét (pl. könyv²¹, műsor²², folyóirat²³, szoftver²⁴) regisztráltatja doménnévként.

III. Jogérvényesítés

A szellemi tulajdonjogok, illetve kereskedelmi nevek és a doménnevek ütközésének rendezésében az egyik legnagyobb nehézség abból adódik, hogy a konfliktusok általában túllépik a hagyományos jogrendszerek lehetőségeit. A globális dimenziójú problémákra a területi szintű jogrendszerek nehezen tudnak megfelelő megoldást nyújtani. Ráadásul az idő és a költségek szempontját figyelembe véve a védjegyjogosultak számára gyakran célszerűbbnek tűnik visszavásárolni a doménnévhez való jogukat, mint bírói úton megkísérelni jogaik érvényesítését. Ebből kifolyólag kezdetben a konfliktusok nagy részét a felek egymás között oldották meg. Később azonban nyilvánvalóvá vált, hogy ez nem nyújt minden esetben kielégítő és biztos megoldást. Az ütközések megelőzését és visszaszorítását a szabályozás több területe is próbálja kezelni. A különböző nemzetközi és nemzeti tanulmányok eredményei rámutatnak arra, hogy a probléma megoldása egyrészt az egyes regisztrációs szervezetek szabályainak megfelelő kidolgozásában, másrészt a vitarendezési eljárások kialakításában rejlik. Ezenkívül néhány államban már a jogalkotás terén is megfigyelhetők válaszok, bár erre egyelőre még kevés példa van.²⁵ Ebben a fejezetben először röviden kitérünk a regisztrációs szabályokban rejlő lehetőségekre, amelyek preventív jellegük révén segíthetnek elkerülni a jogvitákat, majd részletesen bemutatjuk a vitarendezési eljárásokat, különös hangsúlyt fektetve az alternatív vitarendezésre, mivel ez a vitarendezési megoldás a jogrendszerben egyedülállóan a doménnevekkel kapcsolatban fejlődött ki.

Société Air France v. Virtual Dates, Inc, Case No. [D2005-0168](#).

¹⁹Wal-Mart Stores, Inc. v. Richard MacLeod d/b/a For Sale [D2000-0662](#).

A & F Trademark, Inc. and Abercrombie & Fitch Stores, Inc. v. Justin Jorgensen [D2001-0900](#).

De: a felhasználók nem asszociálják a negatív szóösszetételben használt védjegyet a védjegyjogosulttal:

Lockheed Martin Corporation v. Dan Parisi [D2000-1015](#), McLane Company, Inc. v. Fred Craig [D2000-1455](#).

²⁰ John Ode dba ODE and ODE - Optimum Digital Enterprises v. Internship Limited [D2001-0074](#).

De: ExecuJet Holdings Ltd. v. Air Alpha America, Inc. [D2002-0669](#).

²¹ A Tanácsadó Testület 01/2003. (I. 07.) Állásfoglalása a sorstalansag.hu domainnév regisztrációjával kapcsolatos igények teljesíthetősége tárgyában,

http://www.domain.hu/domain/tt/egyedi_allasfoglalasok/egyedi_allasfoglalasok_01_2003.html.

²² A Tanácsadó Testület 66/2000. (XI. 29.) Állásfoglalása A hetihetes.hu domainnév regisztrációjával kapcsolatos állásfoglalás-kérés tárgyában,

http://www.domain.hu/domain/tt/egyedi_allasfoglalasok/egyedi_066_2000.html.

²³ : „Ecran noir” TGI Nanterre, 2000. 09. 20, <http://www.juriscom.net/jpt/visu.php?ID=246>.

²⁴ „Carview.com”, TGI Bobigny, 2002. 06. 26,

http://www.legalis.net/jurisprudence-decision.php3?id_article=1053.

²⁵ USA: „Anti-Cybersquatting Piracy Act” 1999.

Olaszország: A 2005-ben módosított Iparjogvédelmi kódex 22. cikke tiltja a más védjeggyel azonos megjelölés doménnévként való regisztrálását. <http://www.parlamento.it/parlam/leggi/deleghe/05030dl.htm>.

3.1. Megoldások a konfliktusok kezelésére: szabályozás

A konfliktusok kezelésének egyik megoldása lehet a regisztrációs szabályzatok átalakítása. Mint láttuk, a felső szintű doménekre vonatkozó szabályzatok doménenként eltérőek lehetnek. Míg egyes országokban például a regisztrációs szabályzatok tartalmazzák a bejegyzést többé-kevésbé megszorító rendelkezéseket, más szabályzatok nem szabnak meg semmilyen hasonló feltételt.²⁶ A leggyakoribb korlátozások közé sorolhatók az ún. tiltott névlisták, amelyek azokat a megjelöléseket tartalmazzák, amelyek egyáltalán nem delegálhatók doménnévként, vagy bizonyos szervezeteknek, intézményeknek vannak fenntartva.²⁷ Másik lehetséges – általában másodszintű domének esetében alkalmazott – megoldás, hogy egy adott domén igénylésekor az igénylőnek igazolnia kell a választott névhez való jogosultságát (pl. cég, kereskedelmi név, védjegy esetén).²⁸ Megjegyzendő, hogy a .pro domén esetében lehetőség nyílik arra, hogy a védjegyjogosultak letiltsák a védjegyükkel azonos doménnév regisztráltatását²⁹. Ugyanakkor általános problémát jelent, hogy a felső szintű domének regisztrációs szabályzatai nincsenek semmiféle összeköttetésben a nemzeti védjegylajstromokkal, és a doménnevek regisztrációja előtt nem végeznek védjegykutatást. Megemlíthető ugyan Andorra példája – ahol egy védjegy doménnévként való használatához az andorrai Védjegy hivatal engedélyét kell kérni³⁰ – azonban a nemzeti doménnév-regisztrátorok általában a nemzeti védjegy hivataloktól teljesen függetlenül működnek. Az elmúlt néhány évre visszatekintve megállapítható, hogy az egyes domén-regisztrációs szabályzatokat általában gyakori változások jellemzik. Az országkódok felső szintű doménjei tekintetében az első doménneves konzultációja³¹ eredményeképpen megfogalmazott ajánlások alapján a WIPO kidolgozott egy útmutatót³², amely tartalmazza azokat a nélkülözhetetlennek ítélt alapkövetelményeket, amelyek a doménnév-regisztráció során biztosítanak a szellemi tulajdon védelmét. Az útmutató elsősorban három területre összpontosít: a doménnév-regisztrációs megállapodásra, a doménnév tulajdonosára vonatkozó információ összegyűjtésére és az ahhoz való hozzáférhetőségre, valamint az alternatív vitarendezési megoldásokra. Emellett a WIPO a 2000 augusztusában létrehozott ccTLD Program keretében szellemi tulajdonvédelmi vonatkozású tanácsadással is támogatja a felső szintű országkódok doménjeit adminisztráló szervezeteket. A magyar regisztrációs szabályzat is számos változáson ment keresztül 1997 óta.

A korábbi rossz tapasztalatokból okulva az újabban létrejövő domének regisztrációs szabályzatai már általában egy átmeneti időszakkal indulnak be, amely alatt kizárólag bizonyos korábbi jogok jogosultjai, köztük a védjegyjogosultak vagy a szerzői jog jogosultjai regisztrálhatnak doménneveket³³. Ez a módszer tehát elvben elsőbbséget biztosít a jogosultak számára, hogy bizonyos megjelöléseket (pl. védjegyeket) doménnévként regisztrálhassanak. Más kérdés, hogy a prioritásos rendszeren belül általában szintén az „elsőbbségi” elvet alkalmazzák, ha tehát egy adott megjelölés tekintetében több jogosult jelentkezik az átmeneti időszakban, itt is csak az regisztrálhatja a doménnevet, aki a

²⁶ Pl.: .info, <http://www.nic.info/gateway/index.html>.

²⁷ Pl.: .hu, .eu, .fr, .re.

²⁸ Pl.: .pro, .jobs, .gm, .tm.fr.

²⁹ <http://www.registrypro.pro/products/overview.htm>.

³⁰ http://www.nic.ad/frances/comamarca_fr.htm.

³¹ First WIPO Internet Domain Name Process, <http://arbitrator.wipo.int/processes/process1/index.html>.

³² WIPO ccTLD Best Practices for the Prevention and Resolution of Intellectual Property Disputes, <http://arbitrator.wipo.int/domains/cctld/bestpractices/index.html>.

³³ Pl.: .info., biz, .eu, .in.

leggyorsabban jelentette be erre vonatkozó igényét és benyújtotta a megfelelő dokumentumokat.³⁴

3.2. Megoldások a konfliktusok kezelésére: vitarendezés

A domén-regisztráció és a szellemi tulajdon közötti konfliktusok rendezésére a leggyakrabban igénybe vett megoldás még ma is a hagyományos bírósági út vagy az alternatív vitarendezés. Az alábbiakban az alternatív vitarendezést mutatjuk be részletesen, mivel a bírósági út igénybevétele nem tér el az általános szabályoktól.

3.2.1. Alternatív vitarendezés: történelmi kitekintés

Az internet kereskedelmi célokra történő használásával egyidejűleg mindennapossá váltak a rosszhiszeműen bejegyzett doménnevek, és így hamar kialakult az igény egy alternatív vitarendezési eljárásra. Az első javaslat, melyet több védjegyjogi védelemmel foglalkozó szervezet és internetes szervezet dolgozott ki³⁵, az Egyesült Államok Kormányának ellenállása – akik azt a nézetet vallották, hogy a doménnév rendszer feletti kontrollnak az Egyesült Államok területén kellene maradnia³⁶ – és az internetes társadalom ellenállása miatt – akik túlzottan „védjegytulajdonos barátnak” tekintették a megoldást³⁷ – megbukott. Ebből a sikertelenségből fejlődött ki egy precedens nélküli globális szervezet, az Internet Corporation for Assigned Names and Numbers³⁸, ICANN, 1998-ban, miután az Egyesült Államok Kormányja feladta azt a törekvését, hogy a szervezetet saját maga hozza létre. A szervezet elsődleges feladata a gTLD-k delegálása és a doménnév rendszer technikai részeinek koordinálása, annak érdekében, hogy az internethasználók érvényes címeket találjanak. 1998 júniusában, az ICANN alapításának részeként az amerikai gazdasági minisztérium felkérte a Szellemi Tulajdon Világszervezetét (továbbiakban: WIPO), hogy adjon ki egy tanulmányt, amelyben ajánlásokat tesznek a védjegyek és a doménnevek közötti konfliktusok rendezésére. Ez vezetett végül a doménnevek és a védjegyek közötti viták kezelésére szolgáló egységes vitarendezési eljárás, a Uniform Dispute Resolution Policy, (továbbiakban: UDRP) megszületéséhez. Az ICANN elnöksége 1999. január 24-én fogadta el a végleges változatot. 1999. november 29-én ismerte el az ICANN az első vitarendezési szolgáltatót, a WIPO Arbitrációs és Mediációs Központját³⁹.

Az UDRP hatásköre jelenleg a .com, .net, .org, .biz, .info, .name, .aero, .coop, .pro és .museum általános felső szintű doménekre terjed ki, valamint azon országkódok felső szintű doménjeire, amelyek önkéntes alapon vállalták az eljárás alkalmazását⁴⁰. A UDRP alapján vitarendezést szolgáltatók száma időközben négyre nőtt. A WIPO Arbitration és Mediation Center mellett jelenleg szolgáltató a National Arbitration Forum⁴¹, a CPR Institute for Dispute Resolution⁴² és az Asian Domain Name Dispute Resolution Centre⁴³. A kérelmező maga dönti

³⁴ Erre kitér a magyar szabályozás is. Ld. erről fent 1.3. fejezet.

³⁵ Memorandum of Understanding (gTLD-MoU): <http://www.gtld-mou.org>.

³⁶ Bettinger, Torsten (szerk.): Domain Name Law and Practice, an International Handbook, Oxford University Press 2005, para IA. 17.

³⁷ Bettinger, i.m. para IIIA.10.

³⁸ Részletesebben lásd erről: www.icann.org.

³⁹ WIPO Arbitration and Mediation Center, Genf (www.wipo.org).

⁴⁰ Ez jelenleg 42 ország, az aktuális lista elérhető a <http://arbiter.wipo.int/domains/ssfld/index.html> honlapon.

⁴¹ National Arbitration Forum, USA (www.arbforum.com).

⁴² CPR Institute for Dispute Resolution, USA (www.cpradr.org).

⁴³ www.adndrc.org.

el, hogy melyik szolgáltatóhoz fordul.⁴⁴ A döntésénél szerepet játszhatnak az eljárási költségek, illetve a döntési statisztikák.⁴⁵

3.2.2. UDRP

E cikk terjedelmére és a UDRP általános ismertségére tekintettel⁴⁶ a UDRP-t csak általánosságában mutatjuk be, mint a doménnevekkel kapcsolatos alternatív vitarendezés mintamodelljét. Részletekre a későbbiekben bemutatásra kerülő „.eu” doménnevekkel és a „.hu” doménnevekkel kapcsolatos vitarendezési eljárás elemzésekor fogunk a szükségeshez képest visszautalni.

A legfontosabb megállapítás a UDRP-val kapcsolatban az, hogy annak ellenére, hogy a nevében alternatív vitarendezés szerepel, maga az eljárás ténylegesen inkább tekinthető egy speciális adminisztratív, igazgatási jellegű eljárásnak, mint alternatív vitarendezésnek.⁴⁷ Ennek az igazgatási eljárásnak a doménnév tulajdonos a regisztrátorral kötött doménregisztrációs szerződéssel veti alá magát. Az eljárás nem akadályozza meg sem az egyidejű, sem az eljárást követő bírósági eljárását.⁴⁸ Ennek értelmében az eljárás eredménye nem köti a rendes bíróságokat. Ha azonban az egyesbíró vagy a tanács tudomására jut, hogy bármelyik fél rendes bírósági eljárást kezdeményezett, amelyről a fél haladéktalanul tájékoztatni köteles a bírót, a tanácsot és a szolgáltatót, a bíró és a tanács szabadon mérlegelve dönti el, hogy folytatja az eljárást, felfüggeszti vagy megszünteti azt.⁴⁹

A UDRP eljárást csak akkor lehet igénybe venni, ha a doménnév áru vagy szolgáltatási védjeggyel ütközik.⁵⁰ Feltétele továbbá az alternatív vitarendezés igénybevételének, hogy (i) a doménnév azonos vagy az összetéveszthetőségig hasonló legyen a védjegyhez, amelynek a Panaszos a tulajdonosa, és (ii) a regisztrált használatnak ne legyen jogcíme vagy jogszerű érdeke a doménnévhez, és (iii) a doménnevet rosszhiszeműen regisztráltatta és használta. A három feltételnek együttesen kell fennállnia, a bizonyítás a Panaszost terheli.⁵¹ A UDRP példalózó felsorolást ad arról, hogy mit lehet rosszhiszemű regisztrálásnak tekinteni, és mi alapozhat meg jogcímet vagy jogszerű érdeket egy doménnévhez.⁵²

A UDRP 8. szakasza értelmében a doménnév tulajdonosa az eljárás alatt illetve az azt követő 15 napon belül nem ruházhatja át a doménnevet. Ez a szabály a kérelmező érdekeit védi és az ún. „cyberflight”-ot kívánja megelőzni.⁵³

---

⁴⁴ UDRP 4.d.

⁴⁵ Azaz a kérelmező minden további nélkül kiválaszthatja a számára legkedvezőbbnek tűnő szolgáltatót, ún. fórum shopping intézménye.

⁴⁶ Részletes magyar nyelvű elemzésként ld. Szecskay András: Internet tartománynév (domain név) bejegyzés és vitarendezés nemzetközi és hazai szabályai. www.szecskay.hu/publikációk/aszy005.pdf.

⁴⁷ Bettinger, i.m. IIIA.30 és Szecskay, i.m. 6.o.

⁴⁸ UDRP 4. k.

⁴⁹ UDRP Rules 18.

⁵⁰ A WIPO Vitarendezési Fórumának gyakorlata szerint az UDRP kizárólag akkor terjed ki a földrajzi megjelölésekre, árujelzőkre, amikor azok egyben védjegyoltalom alatt is álltak (Kur- und Verkehrsverein St. Moritz v. StMoritz.com [D2000-0617](#); FC Bayern München AG v. Peoples Net Services Ltd. [D2003-0464](#) City of Hamina v. Paragon International Projects Ltd D2001-0001). A WIPO második konzultációs folyamata során ugyan kísérlet indult az UDRP hatáskörének – többek között a földrajzi árujelzőkre történő – kiterjesztésére, azonban a téma bővebb megvizsgálását követően a WIPO tagállamai 2002-ben úgy döntöttek, hogy a kérdés további vitát igényel. A téma továbbra is szerepel a Védjegy, Minta és Földrajzi Árujelző Állandó Bizottság napirendjén.

⁵¹ UDRP 4. a.

⁵² UDRP 4.b.és c.

⁵³ Problémát itt csak az jelenthet, hogy a UDRP 3.(b.) xii.) értelmében a kérelmező a kérelemnek a szolgáltatóhoz való elküldésével egyidejűleg a kérelmezettnek is el kell, hogy küldje a kérelem egy példányát.

Az eljárás egyesbíró vagy háromtagú tanács előtt folyik. A bíróként eljárók listáját a szolgáltató nyilvánosságra hozza.⁵⁴ Az egyes bírót a vitarendezési szolgáltató jelöli ki, a hármastagú tanács személyeire mind a kérelmező, mind a kérelmezett tesz javaslatot preferencia sorrendjének megfelelően, amelyből a szolgáltató kiválaszt egyet-egyet, a harmadikat maga jelöli ki.⁵⁵ A UDRP a UDRP szabályzattal (UDRP Rules) együtt részletesen szabályozza az eljárás menetét. A szabályokban megadott időtartamokra való tekintettel az eljárás kb. két hónap alatt lezajlik, ami mindenképpen lényeges előnyt jelent egy két-három évig tartó bírósági eljáráshoz képest.

3.2.3. A .eu doménnevekkel kapcsolatos vitarendezés

Miután 2000 szeptemberében az ICANN arról tájékoztatta az Európai Uniót, hogy a „.eu” mint ccTLD bejegyezhető⁵⁶, az EU megkezdte az ezzel kapcsolatos jogalkotási munkákat. Ennek eredményeként született meg a .eu felső szintű domain bevezetéséről szóló 733/2002/EK rendelet. Ezt követően az Európai Unió Bizottsága 2003 májusi döntésében a European Registry for Internet Domains-et (EURID) jelölte ki annak a szervnek, amely felelős a „.eu” doménnevek kezeléséért. Ezt követte a .eu felső szintű domain bevezetésére és funkcióira vonatkozó általános szabályok, valamint a bejegyzésre irányadó elvek megállapításáról szóló 874/2004/EK rendelet, amely meghatározza a regisztrálás előfeltételeit, alapvető szabályait, és az alternatív vitarendezés szabályait. Az alábbiakban ezek kerülnek részletes bemutatásra. Ennek oka nemcsak az, hogy a UDRP-val összehasonlítva viszonylag új intézményként szükséges a „.eu” doménnel kapcsolatos vitarendezés bemutatása, amely természetesen nagymértékben támaszkodik a UDRP-ra, hanem az is, hogy a magyar szabályozás is, mint ahogy azt alább látni fogjuk, visszautal az EU által bevezetett szabályokra. Így annak teljes megértéséhez elengedhetetlen a „.eu” rendszer ismerete.

3.2.3.1. Az eljárás általános jellemzői

A UDRP pozitív tapasztalatai arra ösztönözték az Európai Uniót, hogy a „.eu” doménnevek spekulatív és visszaélészerű bejegyzéseivel kapcsolatban a UDRP-hez hasonló alternatív vitarendezési (Alternative Dispute Resolution, továbbiakban: ADR) eljárást vezessen be. A 874/2004/EK rendelet 22. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy „ADR-eljárást bármely fél kezdeményezhet, ha a bejegyzés a 21. cikk értelmében spekulatív vagy visszaélészerű [...]”. Eljárási jogi szempontból a „.eu” alternatív vitarendezési eljárás lényegében a UDRP eljárást követi. Így, ugyanúgy, mint a UDRP esetében nem klasszikus értelemben vett alternatív vitarendezésről van szó, hanem inkább egy adminisztratív eljárásról, amelyhez a doménnév tulajdonosa a regisztrációs szerződésben adja beleegyezését. Az eljárásnak a hagyományos bírói úthoz való viszonya megegyezik a UDRP-vel kapcsolatban kifejtettekkel, tehát semmi akadálya nincs annak, hogy az eljárással párhuzamosan vagy azt követően ugyanabban a tárgyban bírósági eljárást kezdeményezzenek.⁵⁷

Ezzel szemben a regisztrátort a vitarendező szolgáltató értesíti. Így a két értesítés közti időben a doménnév tulajdonosa minden további nélkül átruházhatja a doménnevet. Ez az ún. „cyberflying” vagy „cyberflight”.

⁵⁴ UDRP Rules 6. (a).

⁵⁵ UDRP Rules 6. (e).

⁵⁶ Ennek feltétele volt, hogy az „.eu” kódot az ISO-3166-os listára felvegyék, mivel az országcódokat ez alapján a lista alapján határozzák meg.

⁵⁷ .eu Alternative Dispute Resolution Rules (ADR-szabályzat) 4. (c): jogerős bírósági határozat az ADR eljárás megszüntetését eredményezi.

Az eljárást az alternatív vitarendező szolgáltató, az ADR-szolgáltató bonyolítja le, akit a nyilvántartó jelöl ki, és akiknek jegyzékét a internetes honlapján közzéteszi.⁵⁸ Jelen pillanatban egy ilyen szolgáltató létezik, a prágai székhelyű Cseh Választottbíróóság. Ez a választottbíróóság fogadta el kiegészítésként az EU rendelethez az alternatív vitarendezési szabályzatát, az ADR-szabályzatot⁵⁹.

A „.eu” vitarendezési eljárás leglényegesebb különbsége a UDRP-hoz képest, hogy míg a UDRP hatálya csak a doménnevek és a védjegyek közötti vitákra terjed ki, addig a „.eu” vitarendezési eljárás kiterjed minden közösségi és/vagy nemzeti jog által elismert vagy ilyen jog alapján keletkezett névre.⁶⁰ Továbbá a UDRP-ben kumulatívként felsorolt, a visszavonás feltételeként támasztott kritériumokat az EU rendelet vagylagosan tartalmazza. Azaz a bejegyzett doménnevet bármely a jog által elismert névvel való azonosság vagy összetéveszthetőség esetén vissza kell vonni, ha doménnév birtokosa a nevet anélkül jegyezte be, hogy a névhez joga vagy jogos érdeke fűződne, vagy a név bejegyeztetése rosszhiszeműen történt vagy felhasználása rosszhiszeműen történik.⁶¹

3.2.3.2. Eljárás

Az eljárás szakaszai nagyban igazodnak a UDRP eljáráshoz. A részleteket a magyar nyelven is hozzáférhető ADR-szabályzat tartalmazza.⁶² Az eljárásban elsősorban egyes határidők terén található különbség. Míg a UDRP szabályai alapján a kérelmezettnek mindössze 20 nap áll rendelkezésre, hogy válaszát eljuttassa a szolgáltatóhoz, addig az „.eu” eljárás erre 30 napot határoz meg.⁶³ Ez egyértelműen pozitív változás, mivel a 20 napos határidőt rövidebbé való tekintettel sokszor kritizálták. Újdonság továbbá a UDRP-hez képest, hogy a döntőbizottság döntésének meghozatalára nyitva álló egy hónapos időtartam kezdetét a válasz beérkezééhez köti a rendelet⁶⁴ és nem a döntőbizottság megalakulásához⁶⁵. Sokszor egy háromtagú

⁵⁸ 874/2004/EK rendelet 23. cikk (1) bekezdés.

⁵⁹ http://www.adr.eu/html/hu/adr/adr_rules/adr%20rules_hun.pdf.

⁶⁰ 874/2004/EK rendelet 21. cikk (1) bekezdés. A bekezdés példálózó jelleggel visszautal a rendelet 10. cikk (1) bekezdésére, ami alapján mindenképpen kiterjed a vitarendezés a bejegyzett nemzeti és közösségi védjegyekkel, a földrajzi árujelzőkkel és eredetmegjelölésekkel, továbbá — az adott tagállam nemzeti joga által biztosított védelem mértékéig — a lajstromozás nélkül oltalomban részesülő védjegyekkel, kereskedelmi nevekkkel, cégjelzésekkel, cégnevekkel, családnevekkel, illetve védett irodalmi és művészeti alkotások megkülönböztető címeivel való konfliktusokra.

⁶¹ 874/2004/EK rendelet 21. cikk (1) bekezdés a)-b) pont:

(1) A bejegyzett domain nevet a megfelelő peren kívüli vagy bírósági peres eljárás keretében vissza kell vonni, amennyiben a név azonos egy olyan névvel vagy megtévesztően hasonlít egy olyan névhez, amelyre a nemzeti és/vagy a közösségi jog által elismert vagy a nemzeti és/vagy a közösségi jog alapján keletkezett — például a 10. cikk (1) bekezdésében említett — jog vonatkozik, **és** amennyiben:

a) a domain név birtokosa a nevet anélkül jegyeztette be, hogy a névhez joga vagy jogos érdeke fűződne; **vagy**

b) a név bejegyeztetése rosszhiszeműen történt **vagy** felhasználása rosszhiszeműen történik.

Vö.: UDRP 4. (a.):

Applicable Disputes. You are required to submit to a mandatory administrative proceeding in the event that a third party (a "complainant") asserts to the applicable Provider, in compliance with the Rules of Procedure, that (i) your domain name is identical or confusingly similar to a trademark or service mark in which the complainant has rights; **and**

(ii) you have no rights or legitimate interests in respect of the domain name; **and**

(iii) your domain name has been registered **and** is being used in bad faith.

In the administrative proceeding, the complainant must prove that **each of these three elements** are present.

⁶² http://www.adr.eu/html/hu/adr/adr_rules/adr%20rules_hun.pdf.

⁶³ UDRP Policy 5. (a) és 874/2004/EK rendelet 22. cikk (8) bekezdés.

⁶⁴ 874/2004/EK rendelet 22. cikk (11) bekezdés.

⁶⁵ UDRP 15. (b).

döntőbizottság megalakulása az összeférhetetlenségi vizsgálat miatt több napot is igénybe vehet, így adott esetben a döntés meghozatalára fennmaradó idő meglehetősen rövid lehet.

Az eljárás nyelve az a nyelv, amelyen a vitatott doménnévre vonatkozó bejegyzési szerződést megkötötték, amelynek az EU valamelyik hivatalos nyelvének kell lennie, ha a felek másképp nem állapodtak meg vagy a bejegyzési szerződés nem határozza meg másként.⁶⁶

Az ADR-eljárás megindításának a doménnév átruházhatóságára gyakorolt hatása tekintetében az ADR-szabályzat egyértelműbb rendelkezést tartalmaz, mint a UDRP.⁶⁷ A szabályzat ugyanis úgy rendelkezik, hogy a szolgáltató a kérelemnek a kérelmezett részére való megküldése előtt tájékoztatja a nyilvántartót a kérelmezett kilétéről és a vitatott domainnévről. „A Nyilvántartó, miután megkapta a Szolgáltatótól ezeket az információkat [...], zárolja az adott domainnevet.”⁶⁸

A döntőbizottság a UDRP-szabályokhoz hasonlóan egy vagy három főből áll. Egy döntőbíró esetén a személyt a szolgáltató választja ki a nyilvánosan elérhetővé tett névjegyzékéből. A háromfős döntőbizottságot úgy a kérelmező, mint a kérelmezett kérheti. Ebben az esetben mindkét fél három főből álló listát nyújt át a szolgáltatónak 4 napon belül.⁶⁹ Ilyenkor egyik döntőbíró a kérelmező, másikat a kérelmezett listájáról választja a szolgáltató, a harmadikat pedig a saját névjegyzékéből. A döntőbíróknak pártatlannak és függetlennek kell lenniük. Az ezzel kapcsolatos szabályok megegyeznek a UDRP-val. Minden olyan körülményről úgy kinevezésük előtt, mint az eljárás alatt haladéktalanul tájékoztatniuk kell a szolgáltatót, amennyiben azok alkalmasak lehetnek arra, hogy a kritériumokkal kapcsolatban kétséget ébresszenek.⁷⁰

Az eljárás díjáról a rendelet csak annyit mond, hogy azt a panaszos félnek, a kérelmezőnek kell megfizetnie. Az ADR-szabályzat azonban átveszi a UDRP azon szabályát, hogy amennyiben a kérelmezett kéri a háromtagú döntőbizottság létrehozását, akkor a díj egy részét ő fizeti. A UDRP esetében ez a három tagú tanács eljárásáért fizetendő díj fele⁷¹, az ADR-szabályzat értelmében pedig a kiegészítő szabályzatban meghatározott külön díjat kell a kérelmezettnek megfizetnie. Sem a kiegészítő szabályzat, sem annak a díjakról szóló „A melléklete” nem rendelkezik kifejezetten kiegészítő díjról, így az alatt valószínűleg a háromtagú tanácsért járó többletköltséget kell érteni, amely a táblázat alapján minden esetben több, mint a díj fele.⁷²

A döntést a döntőbizottság egyszerű szótöbbséggel hozza meg. A határozatot megfelelően meg kell indokolni, és ki kell hirdetni.⁷³ Ezt egészíti ki az ADR-szabályzat azzal a

---

⁶⁶ 874/2004/EK rendelet 22. cikk (4) bekezdés és ADR szabályzat A3. (a).

⁶⁷ UDRP-vel kapcsolatban ld. 53. lábjegyzetet.

⁶⁸ ADR szabályzat B1. (j). Ezt a megoldást követi a magyar szabályzat is: Regisztrációs Döntnök Eljárási Szabályzata II. 9.: „A kérelem és az eljárási díj beérkezését követően az Alternatív Vitarendező Fórum vezetője haladéktalanul értesíti a Nyilvántartót a Kérelmező személyéről és az érintett domain névről, és kéri, hogy függessze fel az érintett domain név törlésének és átruházásának lehetőségét a vitarendezési eljárás, illetve az esetleges azt követő bírósági eljárás befejeződéséig.”

⁶⁹ ADR szabályzat B4. (c).

⁷⁰ 874/2004/EK rendelet 23. cikk (2) bekezdés.

⁷¹ UDRP Policy 19. (a).

⁷² http://www.adr.eu/html/hu/adr/fees/fees_hun.pdf.

⁷³ 874/2004/EK rendelet 22. cikk (11) bekezdés.

rendelkezéssel, hogy a szolgáltatónak a döntés egész terjedelmét nyilvánosságra kell hoznia a honlapján és minden határozatnak tartalmaznia kell egy angol nyelvű rövid összefoglalást.⁷⁴

A jogkövetkezmények megegyeznek a UDRP jogkövetkezményeivel, azaz visszavonás vagy átruházás lehet. Az átruházáshoz azonban értelemszerűen teljesíteni kell az általános jogosultsági feltételeket.⁷⁵

A szolgáltató a határozatot a kézhezvételtől számított három napon belül megküldi a feleknek, a nyilvántartónak és az érintett regisztrátornak. Rendes választottbírói eljárással ellentétben, amelyek ugyanolyan kötőerővel bírnak, mint a jogerős bírói ítéletek, az ADR-eljárás nem korlátozza a rendes bíróságok hatáskörét. Ezért a rendelet kimondja, hogy a rendelet rendelkezéseire a doménnévvel kapcsolatos igények nemzeti jog szerint történő érvényesítésének akadályozása végett nem lehet hivatkozni.⁷⁶ Azaz, ha valaki a rendelet alapján indított eljárást, az nem akadályoz meg senkit abban, hogy a nemzeti jog rendelkezései szerint is eljárást indítson. A rendes bírósági eljárás megindítható úgy az ADR-eljárás alatt, mint utána.

A rendelet nem tesz említést arról, hogy melyik bíróságok illetékesek. Az ADR-szabályzat azonban korrigálja ezt a mulasztást, amikor kimondja, hogy az a bíróság illetékes, amelynek területén a regisztrátor főirodája, a kérelmezettnek a nyilvántartó által kezelt WHOIS adatbázis szerinti címe, vagy a nyilvántartóval szembeni eljárás esetén, a nyilvántartó főirodája van.

Az ADR-eljárás alatt indított bírósági eljárás, az ADR-szabályzat értelmében, nem érinti magát az ADR-eljárást. Ez alól egy kivétel van: amennyiben a kérelem tárgyát képező jogvita ügyében az illetékes bíróság vagy alternatív vitarendező fórum jogerős ítéletet hoz, az ADR-eljárást a döntőbizottságnak meg kell szüntetnie.⁷⁷ Miután a döntőbizottság meghozta a határozatát, mindkét fél megakadályozhatja, hogy rájuk és a nyilvántartóra nézve az kötelezővé váljon, ha a közlést követő harminc napon belül bírósági eljárást indít.⁷⁸ Ennek értelmében az ADR-szabályzat a kérelem kötelező elemeként előírja, hogy a kérelmező a határozat bármilyen megtámadása esetén aláveti magát a meghatározott illetékességű bíróságnak.⁷⁹ Sem a rendelet, sem a szabályzat a további kérdéseket nem szabályozza. Ezzel szemben a UDRP részletesen szabályozza, hogy a nyilvántartó nem hajtja végre a határozatot, ha a kereset megindítására nyitva álló határidő alatt értesül a kereset megindításáról. Továbbá addig nem tesz további lépéseket amíg vagy arról értesítik, hogy a felek megegyeztek, vagy hogy a keresetet elutasították vagy visszavonták, vagy hogy a bíróság határozatot hozott arról, hogy a doménnév tulajdonosa nem jogosult használni a doménnevet.⁸⁰

⁷⁴ ADR szabályzat kiegészítő szabályai 10. pont és ADR szabályzat B12. pont. A UDRP ezzel szemben lehetővé teszi, hogy kivételes esetben a döntőbizottság eltekintsen a nyilvánosságra hozataltól (UDRP 4. j.).

⁷⁵ 874/2004/EK rendelet 22. cikk (11) bekezdés és UDRP 4. i.) A 733/2002/EK rendelet 4. cikk (2) bekezdés b) pontja a következő személyek kérhetik az átadást: i.) olyan vállalkozás, amelynek a létesítő okirata szerinti székhelye, a központi ügyvezetésének helye, vagy a gazdasági tevékenységének székhelye a Közösségen belül található; vagy ii.) a Közösségben székhellyel rendelkező szervezet; vagy iii.) a Közösségben lakóhellyel rendelkező természetes személy.

⁷⁶ 874/2004/EK rendelet 21. cikk (4) bekezdés.

⁷⁷ ADR szabályzat A5 és A4 (c).

⁷⁸ 874/2004/EK rendelet 22. cikk (13) bekezdés.

⁷⁹ ADR szabályzat B1 (14).

⁸⁰ UDRP 4k. A statisztikák azt mutatják, hogy nagyon kevés esetben fordulnak egy döntőbizottsági határozat után rendes bírósághoz. Ld. Bettinger, i.m. IIIA. 134.

3.2.3.3. Anyagi jogi rendelkezések

Az alternatív vitarendezési eljárás anyagi jogi feltételeit a 874/2004/EK rendelet 21. cikke tartalmazza. Ezt a részt azért tárgyaljuk valamivel részletesebben, mivel a rendelet ezen cikkére a magyar domén névvel kapcsolatos alternatív vitarendezési szabályzat is kifejezett utalást tartalmaz. Így ez a „.hu” vitarendezésnek is anyagi jogi alapját képezi. Mint ahogy azt a 21. cikk címe is jelzi, az alternatív vitarendezéssel csak a spekulatív és visszaélészerű eljárásokat kívánják orvosolni. Minden más konfliktus kezelését tudatosan meghagyja a rendelet kizárólag rendes bírósági hatáskörben. Hiszen azok az esetek sokszor olyan többlet körülményt és adott esetben bizonyítási eljárást igényelnek, amelyre egy gyors ADR-eljárás keretében nem kerülhet sor.

A rendelet 21. cikkének (1) bekezdése értelmében, mint ahogy arról fentebb már szó volt, a bejegyzett doménnevet akkor kell visszavonni, ha a név azonos egy olyan névvel vagy megtévesztően hasonlít egy olyan névhez, amelyet a nemzeti és/vagy a közösségi jog elismer amennyiben: a) a domain név birtokosa a nevet anélkül jegyeztette be, hogy a névhez joga vagy jogos érdeke fűződne; vagy b) a név bejegyeztetése rosszhiszeműen történt vagy felhasználása rosszhiszeműen történik.⁸¹ A rendelet nem határozza meg, hogy mit lehet megtévesztően hasonlóknak tekinteni. Valószínűleg a UDRP esetekhez hasonlóan, és a védjegyjoggal szemben, ahol az összetéveszthetőség csak azonos vagy hasonló árujegyzékben szereplő áruk vagy szolgáltatások esetén áll fenn⁸², az összetéveszthetőség akkor is megállapítható, ha a nevek szóképekben nagyon hasonlítanak egymásra⁸³, függetlenül attól, hogy a domén milyen áruval vagy szolgáltatással kapcsolatban használják.

A 21. cikk két következő bekezdése példálózóan felsorolja azokat az eseteket, hogy mi tekinthető jogos érdeknek és mi rosszhiszeműségnek. Lényeges eltérést jelent, mint ahogy az már fentebb kifejtésre került, a „.eu”-val kapcsolatos rendelkezéseknél, a UDRP-től az a tény, hogy a 874/2004/EK rendelet a jog vagy jogos érdek hiányát és a rosszhiszeműséget vagylagos feltételként tartalmazza. Ez azt is jelenti, hogy amennyiben a domén név tulajdonosa nem tudja a rendeletben a jogos érdek megalapozására felhozott valamelyik példával vagy egyéb jogos érdekekkel alátámasztani a domén név használatát, az a domén név visszavonását vagy átruházását eredményezheti

---

⁸¹ Pontos szöveget ld. 61. lábjegyzet.

⁸² A védjegyekről és földrajzi árujelzőkről szóló 1997. évi 11. törvény 12. § (2) bekezdés:

(2) A kizárólagos használati jog alapján a védjegyjogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ

a) a védjeggyel azonos megjelölést olyan árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyek azonosak a védjegy árujegyzékében szereplőkkel;

b) olyan megjelölést, amelyet a fogyasztók a védjeggyel összetéveszthetnek a megjelölés és a védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint az érintett áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt; vagy

c) a védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölést a védjegy árujegyzékében szereplőkkel nem azonos vagy azokhoz nem hasonló árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, feltéve, hogy a védjegy belföldön jóhírnevet élvez, és a megjelölés alapos ok nélkül történő használata sértene vagy tisztességtelenül kihasználná a védjegy megkülönböztető képességét vagy jóhírnevét.

⁸³ Bettinger, i.m. IIIB. 43. A UDRP döntések megállapították a megtévesztő hasonlóságot többek között akkor, ha i.) egy betű különbség volt a domén név és a védjegy között („typo-piracy”; pl. giunnes.com és Guinness D2000-0540); ii.) számmal egészítették ki a védjegyet (pl. uefa2004 és UEFA D2001-0717); iii.) leíró részekkel egészítették ki a védjegyet (pl. dellcostumer.com és Dell D2202-0363); iv.) földrajzi nevekkkel egészítették ki a védjegyet (pl. sonyacademy.com és SONY D2000-1409.)

A 21. cikk (2) bekezdése szerint az „(1) bekezdés a) pontja szerinti jogos érdek abban az esetben bizonyítható, ha:

- a) a domain név birtokosa az alternatív vitarendezési eljárásról (ADR) szóló értesítést megelőzően a domain nevet vagy a domain névnek megfelelő nevet áruk vagy szolgáltatások felkínálásával kapcsolatban használta, vagy erre bizonyíthatóan előkészületeket tett;
- b) a domain név birtokosa olyan vállalkozás, szervezet vagy természetes személy, akinek, illetve amelynek — még a nemzeti és/vagy közösségi jog által elismert vagy a nemzeti és/vagy közösségi jog alapján keletkezett jog hiányában is — a domain név a közismert elnevezése;
- c) a domain név birtokosa törvényesen és nem kereskedelmi céllal, illetve tisztességesen használja a domain nevet, és nem törekszik a fogyasztók megtévesztésére, illetve arra, hogy sértse egy olyan név jó hírét, amelyre a nemzeti és/vagy közösségi jog által elismert vagy a nemzeti és/vagy közösségi jog alapján keletkezett jog vonatkozik.”

A rosszhiszeműség a (3) bekezdés értelmében meg akkor bizonyítható, ha:

- „a) a körülmények arra utalnak, hogy a domain nevet elsősorban azzal a céllal jegyeztették be vagy szerezték meg, hogy azt valamely állami szervnek, vagy egy olyan név birtokosának, amelyre a nemzeti és/vagy közösségi jog által elismert vagy a nemzeti és/vagy közösségi jog alapján keletkezett jog vonatkozik, eladják, bérbe adják vagy rá egyéb módon átruházzák; vagy
- b) a domain nevet abból a célból jegyeztették be, hogy megakadályozzák, hogy valamely állami szerv, vagy egy olyan név birtokosa, amelyre a nemzeti és/vagy közösségi jog által elismert vagy a nemzeti és/vagy közösségi jog alapján keletkezett jog vonatkozik, az érintett nevet egy annak megfelelő domain névben felhasználja, feltéve, hogy:
  - i. a bejegyzés kérelmezőjének ilyen jellegű magatartása bizonyítható; vagy
  - ii. a domain nevet a bejegyzés időpontjától számított legalább két éven keresztül nem használták megfelelő módon; vagy
  - iii. amennyiben egy olyan név birtokosa, amelyre a nemzeti és/vagy közösségi jog által elismert vagy a nemzeti és/vagy közösségi jog alapján keletkezett jog vonatkozik, illetve egy állami szerv domain nevének birtokosa kifejezte azt a szándékát, hogy a domain nevet megfelelő módon kívánja használni, azonban az ADR-eljárás megindításának napjától számított hat hónapon belül ennek nem tesz eleget;
- c) a domain nevet elsősorban azzal a céllal jegyeztették be, hogy egy versenytárs szakmai tevékenységét megzavarják; vagy
- d) a domain nevet szándékosan arra használták fel, hogy az Internet-felhasználókat kereskedelmi haszonszerzés céljából a domain név birtokosának honlapjára vagy egyéb on-line címére irányítsák, oly módon, hogy megteremtették a lehetőségét annak, hogy a név összetéveszthető legyen egy állami szerv nevével, illetve egy olyan névvel, amelyre a nemzeti és/vagy közösségi jog által elismert vagy a nemzeti és/vagy közösségi jog alapján keletkezett jog vonatkozik, és az összetévesztés valószínűsége a domain név birtokosa internetes honlapjának vagy on-line elérhetőségének forrása, szponzorálása, kapcsolatai vagy jóváhagyása tekintetében, illetve az internetes honlapján vagy on-line címén található termék vagy szolgáltatás tekintetében áll fenn; vagy
- e) a bejegyzett domain név egy olyan személynév, amely tekintetében a domain név birtokosa és a bejegyzett domain név között nem áll fenn bizonyítható kapcsolat.”

Ezek a rendelkezések nagyjából megfelelnek a UDRP 4. c. és b. pontjában szereplő anyagi

jogi feltételeknek. Egyes különbségek, különösen a rosszhiszeműség megalapozottsága területén azonban kimutathatók. Előjáróban a rosszhiszeműséggel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy míg a UDRP értelmében mind a rosszhiszemű bejegyzésnek, mind a rosszhiszemű használatnak fenn kell állnia, addig a EK rendelet szerint elegendő, ha vagy a bejegyzés vagy a használat rosszhiszeműen történt. Ez lényeges könnyebbséget jelent a név jogos tulajdonosának jogai érvényesítése szempontjából, ugyanis gyakran előfordul, hogy magánszemélyek vagyoni előnyt remélve bejegyeztetnek doménneveket anélkül, hogy azt ténylegesen használnák.

A rosszhiszeműséget megalapozhatja, ha valaki azért jegyzi be a doménnevet, hogy azt később a név jogos tulajdonosának eladja. Míg a UDRP ezzel kapcsolatban előírja, hogy a kérelmező az lehet, akinek a doménnév tulajdonos eladni szándékozta a doménnevet⁸⁴, addig az EK rendelet értelmében a kérelmező és a doménnév tulajdonos által vevőként „kiszemelt” személy elválhatnak egymástól. Azaz a kérelmezőnek nem kell bizonyítania, hogy neki szándékozta a doménnév-tulajdonos eladni a nevet.

Nem egyértelmű a rendelet abban a tekintetben, hogy míg egyértelműen eltér a UDRP-től abban, hogy maga a rosszhiszemű regisztráció is megalapozhatja a doménnév visszavonását, miért definiálja a későbbiekben a rosszhiszeműséget, ennek lényegében ellentmondva, úgy, hogy az megállapítható akkor, ha „a domain nevet abból a célból jegyeztették be, hogy megakadályozzák, hogy valamely [...] név jogos birtokosa] az érintett nevet egy annak megfelelő domain névben felhasználja, feltéve, hogy: [...]a domain nevet a bejegyzés időpontjától számított legalább két éven keresztül nem használták megfelelő módon”⁸⁵. Ha már a regisztráláskor fennáll a rosszhiszeműség, amit már a rendelkezés első fele is megalapoz, akkor miért kell mégis kétéves türelmi időt hagyni annak megalapozására. A rendelkezésnek úgy lett volna értelme, ha az a rosszhiszeműséget vélelmezi arra az esetre – a bejegyzés időpontjában fennálló szándéktól függetlenül – ha valaki a doménnevet a bejegyzéstől számított két éven belül nem kezdi meg használni.⁸⁶

Az előbbi rendelkezéshez hasonlóan a rendelet következő pontja, miszerint rosszhiszeműnek tekintendő az, aki a doménnév használatának szándékát kifejezte, de ezt az ADR eljárás megindításától számított hat hónapon belül nem teszi meg, az előbb kifejtett érvek alapján szintén ellentmondásosnak tűnik. További problémát vet fel ezzel a rendelkezéssel kapcsolatban az, hogy erre a kritériumra a kérelmező kérelme beadásának időpontjában nem fog tudni hivatkozni, mivel a kérelmezett mulasztását még nem lehet megállapítani. Ezt kísérli meg orvosolni az ADR-szabályzat úgy, hogy kimondja, hogy amennyiben a kérelmező erre a pontra hivatkozik a kérelmében, a döntőbizottság az eljárást 6 hónapra felfüggeszti.⁸⁷

Végül példaként említi a rendelet a rosszhiszeműségre azt az esetet, ha a doménnév egy személynév, és a doménnév birtokosa és a név között nem áll fenn bizonyítható kapcsolat.⁸⁸ Ennek megfelelő rendelkezést a UDRP hatályából adódóan nem tartalmaz, hiszen ez túlmutat a védjegyjogon. A rendelkezés elhelyezése a rendeletben nem teljesen következetes. A

---

⁸⁴ UDRP 4(b)i): „...shall be evidence of the registration and use of a domain name in bad faith:

(i) circumstances indicating that you have registered or you have acquired the domain name primarily for the purpose of selling, renting, or otherwise **transferring the domain name registration to the complainant who is the owner of the trademark or service mark** or to a competitor of that complainant, for valuable consideration in excess of your documented out-of-pocket costs directly related to the domain name;...”

⁸⁵ 874/2004/EK rendelet 21. cikk (3) b) ii pont.

⁸⁶ Bettinger, i.m. III.B.63.

⁸⁷ ADR szabályzat B12. (g) pont.

⁸⁸ 874/2004/EK rendelet 21. cikk (3) bekezdés e) pont.

rosszhiszeműség minden esetben megkövetel az elkövető részéről egy tudatos cselekedetet, azaz tudta vagy tudnia kellett volna, hogy valakinek a jogát megsérti. A rendelkezés azonban így megfogalmazva nem követeli meg a tudatos cselekedetet a bejegyző részéről, a rosszhiszeműséget egy személynévvel való ütközés pusztja ténye is kimeríti.⁸⁹

A „.eu” doménevekkel kapcsolatos vitarendezési szabályok részletes bemutatására azért is szükség volt, mivel a magyar szabályozás kifejezetten is utal a közösségi jogi rendelkezésekre. Így azok megértéséhez elengedhetetlen ezen szabályok ismerete. Az alábbiakban megvizsgáljuk, hogy a magyar szabályozás képes volt-e a közösségi jogi szabályozás ellentmondásait kiküszöbölni.

3.2.4. „.hu”-val kapcsolatos alternatív vitarendezés

Magyarországon a Magyarországi Internet Szolgáltatók Tanácsa Tudományos Egyesülete Domainregisztrációs Szabályzatának⁹⁰ értelmében a név delegálását követő jogvitáknál az Alternatív Vitarendező Fórum vagy az Eseti Választottbíróóság az illetékes. Jelen tanulmány terjedelme miatt nem áll módunkban az Eseti Választottbíróóságra vonatkozó szabályokat bemutatni. Megjegyezzük azonban, hogy a jelenlegi szabályozás egy Legfelsőbb Bíróósági határozat⁹¹ következtében alakult ki, amely az eredetileg létrehozott eseti választottbíróósági eljárásról megállapította, hogy az az igénylőket a „törvény által felállított állami bírósághoz való fordulás alkotmányos jogának gyakorlásában akadályozta meg, mivel egyes esetekre az Eseti Választottbíróóság kizárólagos hatáskörét írta elő”.⁹²

3.2.4.1. Alternatív Vitarendező Fórum

A „.hu” doménevekkel kapcsolatos alternatív vitarendezési eljárás szabályait részben a Domainregisztrációs Szabályzat, részben pedig az Alternatív Vitarendező Fórum, a Regisztrációs Döntnök szabályzata tartalmazza.⁹³

A szabályozásról általánosságban elmondható, hogy jóval rövidebb, mint az eddig bemutatott nemzetközi szabályozások, így sok kérdést megválaszolatlanul hagy.

Az eljárás hatályát maga a szabályozás nem terjeszti ki közvetlenül a doménnév-tulajdonosára, mint teszi azt a 874/2004/EK rendelet⁹⁴, mivel a 10.1.1. pont szerint csak a regisztrátor és a nyilvántartó veti magát alá az alternatív vitarendező fórumnak. A nyilvántartónak a regisztrátorral kötött szerződés csomag franchise szerződés részének IV. pontja kimondja, hogy a szerződés elválaszthatatlan részét képezi a Domainregisztrációs Szabályzat, amelynek viszont elválaszthatatlan része a Szabályzat mellékletét képező Igénylőlap mintapéldánya, amelyben a igénylő kijelenti, hogy a domén delegálással és regisztrálással illetve a megkötött szolgáltatói szerződés hatályával, az ebből eredő jogok és kötelezettségek fennállásával, teljesítésével kapcsolatos vitás kérdésekben aláveti magát a nyilvántartó által támogatott Alternatív Vitarendező Fórum döntésének. Mivel ez azonban csak egy mintapéldány, a regisztrátort, az Internetszolgáltatók Tanácsa Tudományos

⁸⁹ Bettinger, i.m. IIIB. 71. Véleménye szerint ezért ezt a rendelkezést több értelme lett volna a jogos érdekek felsorolásánál elhelyezni.

⁹⁰ Ld. 2. lábjegyzet.

⁹¹ BH2004. 73.

⁹² Ld. erről részletesebben Árva Katalin: Egy győzelem tanulságai – „Magyar Narancs”, www.arva-tm.hu/hu_domain_1gyoz.html. Mindemellett a jelenlegi szabályozás is aggályosnak tűnik.

⁹³ <http://www.infomediator.hu/index.php?fm=1&detail=412>.

⁹⁴ 874/2004/EK rendelet 22. cikk (2) bekezdés.

Egyesület véleménye szerint, nem kötelezi. Ha azonban a regisztrátor ezt a feltételt nem köti ki saját szerződésében, a doménnév igénylő nem lesz köteles az Alternatív Vitarendezési Fórum eljárását elismerni. Annak ellenére, hogy végső soron ezért a mulasztásért a regisztrátor felel, ez szükségtelen fennakadást okozhat az alternatív vitarendezési eljárás menetében. Ezért mindenképpen szerencsésebb lenne a regisztrátort arra kötelezni, hogy ez a feltétel a regisztrációs szerződésében szerepeljen.⁹⁵

Az eljárás nyelve a magyar. Míg az eljárási szabályzat 10. pontja kimondja, hogy az eljárás elsősorban elektronikus úton történik, addig a 8. pontja úgy rendelkezik, hogy az írásban, papíralapon benyújtott kérelmet és mellékleteit négy példányban kell előterjeszteni. A kérelem formai és tartalmi követelményeiről a továbbiakban a szabályzat nem rendelkezik. A válaszirattal kapcsolatban ezzel szemben már azt sem írja elő, hogy azt papíralapú benyújtás esetén szintén négy példányban kell-e megtenni.⁹⁶ Ennek fényében meglepő a Szabályzat 14. pontja, amely szerint a Regisztrációs Döntnök egy ízben, legfeljebb 3 napos határidővel hiánypótlásra vagy további adatok illetve bizonyítékok közlésére hívhatja fel a kérelmezőt. A hiánypótlás értelemszerűen csak formai, alaki követelmények pótlására vonatkozhat, amelyeket a Szabályzat, a kérelem négy példányban történő papíralapú benyújtásától eltekintve (de ott sem egyértelmű a megfogalmazás, hogy a papíralapú benyújtás kötelező-e⁹⁷) nem tartalmaz. Ezek után és az előírt, meglehetősen rövid 3 napos hiánypótlási határidő után⁹⁸ még meglepőbb, hogy a Szabályzat, szemben a UDRP-val és az ADR szabállyal, úgy rendelkezik, hogy a hiánypótlás elmulasztása esetén, a Regisztrációs Döntnök a rendelkezésre álló adatok alapján hozza meg döntését és nem pedig úgy, hogy a kérelmet visszavontnak kell tekinteni.

Indokolatlan megszorítást tartalmaz a Szabályzat 11. pontja a UDRP-hez és az ADR szabályzathoz képest, amikor csak a kérelmezőnek ad lehetőséget arra, hogy egy döntnök eljárása helyett háromtagú tanácsa eljárását kérje. Ezzel szemben azonban a szabályozások közül egyedülállóan megadja a Regisztrációs Döntnöknek azt a lehetőséget, hogy mérlegelési jogkörében ezt elrendelje. Ez a szabályozás mindenképpen indokolatlan megkülönböztetést jelent a kérelmező és a kérelmezett között. Különösen, hogy nemzetközi statisztikai adatok kimutatták, hogy egyes döntnök esetén, ahol a szolgáltató választja ki a döntnök személyét 83%-ban a kérelmező javára ítélnék, míg háromtagú tanács esetén, ahol a személyek kiválasztása tekintetében a szolgáltató keze jobban meg van kötve, ez az arány kb. 60%.⁹⁹

És végül lényeges eltérés a doménnevekkel kapcsolatos nemzetközi alternatív vitarendezési eljáráshoz képest,¹⁰⁰ hogy a Szabályzat nem rendeli el, hogy a döntéseket a Döntnök honlapján nyilvánosságra hozzák.

A döntés anyagi jogi alapja tekintetében a Szabályzat a 874/2004/EK rendelet 21. cikkét rendeli alkalmazni. Így fenntarthatók az ott megfogalmazott felvetések. Egy ponton azonban a szabályzat eltér a rendelettől. Amikor megismétli a cikk rendelkezéseit, elhagyja belőle azt a rendelkezést, amely rosszhiszeműnek definiálja azt a magatartást, ha a doménnév-tulajdonos kifejezte doménnév-használati szándékát, de a tényleges használatot az ADR eljárás megindításától számított hat hónapon belül nem kezdi meg.¹⁰¹ Helyette úgy rendelkezik róla, ahogy a fentiekben kifejtettek alapján logikusan következne, azaz a Regisztrációs Döntnök az

⁹⁵ Példa lehet erre az ICANN Registrar Accreditation Agreement 3.7.7 pontja: „Registrar shall require all Registered Name Holders to enter into an electronic or paper registration agreement with Registrar including at least the following provisions: [...]”

3.7.7.9 The Registered Name Holder shall represent that, to the best of the Registered Name Holder's knowledge and belief, neither the registration of the Registered Name nor the manner in which it is directly or indirectly used infringes the legal rights of any third party.

3.7.7.10 For the adjudication of disputes concerning or arising from use of the Registered Name, the Registered Name Holder shall submit, without prejudice to other potentially applicable jurisdictions, to the jurisdiction of the courts (1) of the Registered Name Holder's domicile and (2) where Registrar is located.”

⁹⁶ Összehasonlításként ld. UDRP 3. és 5. pontját, ahol is a 3b) pont i-xv.-ig tartó felsorolása tartalmazza a kérelem, a 5b) pont i-ix.-ig tartó felsorolása a válaszirat kötelező tartalmi elemeit. Hasonlóan az ADR szabályzat, ahol a B1. g) pont 1-17ig tartó és a B3. b) 1-9-ig tartó felsorolása tartalmazza azokat.

⁹⁷ Mind a UDRP, mind az ADR szabályzat a nyomtatott és az elektronikus formát is kötelezően előírja.

⁹⁸ A UDRP 5, az ADR szabályzat 7 napot határoz meg.

⁹⁹ Geist, Michael: Fair.com?: An Examination of the Allegations of Systemic Unfairness in the ICANN UDRP, 9. old., <http://aix1.uottawa.ca/~geist/geistudrp.pdf>. Geist 3000 esetet vizsgált meg.

¹⁰⁰ Ld. 74. lábjegyzet.

¹⁰¹ Ld. erről bővebben a 3.2. fejezet.

eljárást 6 hónapra felfüggesztheti, ha a kérelmezett nyilatkozik arról, hogy a doménnév használatát hat hónapon belül megkezdi. Kérelme előterjesztésének feltétele, hogy a doménnevet az eljárás megindítása előtti két évben igényelte.¹⁰² Ha ugyanis ennél hosszabb idő telt el, akkor a 874/2004/EK rendelet 21. cikkére való hivatkozás miatt a magatartás rosszhiszeműnek minősül és a kérelmezettet nem illeti meg ez a méltányos eljárás.

A döntnök a kérelmek és nyilatkozatok beérkezésétől számított 30 napon belül dönt. A határozatot a döntnök küldi meg közvetlenül a feleknek, az adminisztratív kapcsolattartónak, a nyilvántartónak és a regisztrátornak.¹⁰³ Mivel erre külön határidőt a Szabályzat nem tartalmaz, viszont főszabályként kimondja, hogy erre elektronikus formában kerül sor, ezért valószínűsíthető, hogy erre is a meghatározott 30 napon belül kell, hogy sor kerüljön. A 874/2004/EK rendelethez hasonlóan, a Szabályzat értelmében sem kerül sor a határozat megküldésétől számított 30 napig annak végrehajtására, mert ennyi idő áll a felek rendelkezésére, hogy bírósági eljárást indítsanak az ügyben. A Szabályzat azonban nem részletezi a végrehajtás további sorsát arra az esetre, ha a bírósági eljárás megindulna.

3.2.5. Következtetések a vitarendezésről

A doménnevekkel kapcsolatos alternatív vitarendezés szabályrendszerei szabályozási technikájukat tekintve annak legrégebbi modelljére, a UDRP-ra épülnek. A magyar szabályozás azonban fejlettségi szintjét tekintve nagymértékben elmarad jelenleg a nemzetközi és európai vitarendezési eljárásoktól. Részletesebb, egyértelműbb szabályozásra lenne szükség. Lényeges lenne az igénybevevők bizalmának növelése is az eljárás iránt, amelyhez nagymértékben hozzájárulna, ha a határozatokat nyilvánosságra hoznák.¹⁰⁴ Az átdolgozáshoz alapot nyújthat a WIPO által kiadott ún. „ccTLD Best Practices”,¹⁰⁵ amely a WIPO tapasztalataira építve foglalja össze az eljárással kapcsolatos minimum követelményeket. Amíg ezeket nem sikerül megvalósítani, Magyarországon az ügyvédek továbbra is azt fogják tanácsolni az ügyfeleknek, hogy inkább próbáljanak a doménnév átruházására megállapodást kötni, semmint a bizonytalan alternatív vitarendezési vagy a hosszan elhúzódó bírósági eljárás igénybe venni.

Összefoglalás

A szellemi tulajdon és a doménnév-regisztráció érintkezési felületei a vizsgált területek szerint eltérő mértékűek, de minden esetben fontos kérdéseket vetnek fel. Az eddigi tapasztalatok szerint a szellemi tulajdon és a doménnevek párhuzamos létezése csak úgy válhat konfliktusmentessé, ha sikerül olyan regisztrációs rendszereket kialakítani, amelyek tekintettel vannak a szellemi tulajdonjogok által biztosított kizárólagos jogokra. A fenti tanulmányból kitűnik, hogy az egyes regisztrációs szabályzatok jelentős eltéréseket mutatnak, és a szellemi tulajdonjogok – elsősorban a védjegyek – és a doménnevek ütközése a szabályzatokban foglalt rendelkezések ellenére sem teljes mértékben elkerülhető. Az elővigyázatosságból megkövetelt regisztrációs feltételek megnehezítik ugyan a „kiberkalózok” számára a rosszhiszemű bejegyzéseket, azonban – többek között a megfelelő előzetes ellenőrzések hiányában – nem teszik azokat teljesen lehetetlenné. Konfliktusok tehát

---

¹⁰² Szabályzat 24. pont.

¹⁰³ Szabályzat 17. és 25. pontja.

¹⁰⁴ A WIPO honlapján nyolc főkategória számos alkategóriája alapján lehet az esetek közt keresni.

<http://arbiter.wipo.int/cgi-bin/domains/search/legalindex?lang=eng>.

¹⁰⁵ <http://www.wipo.int/amc/en/domains/bestpractices/index.html>.

a biztonsági intézkedések ellenére is kialakulhatnak. Ilyenkor az alternatív vitarendezési eljárások és a bírósági út jelenthetik a megoldást.